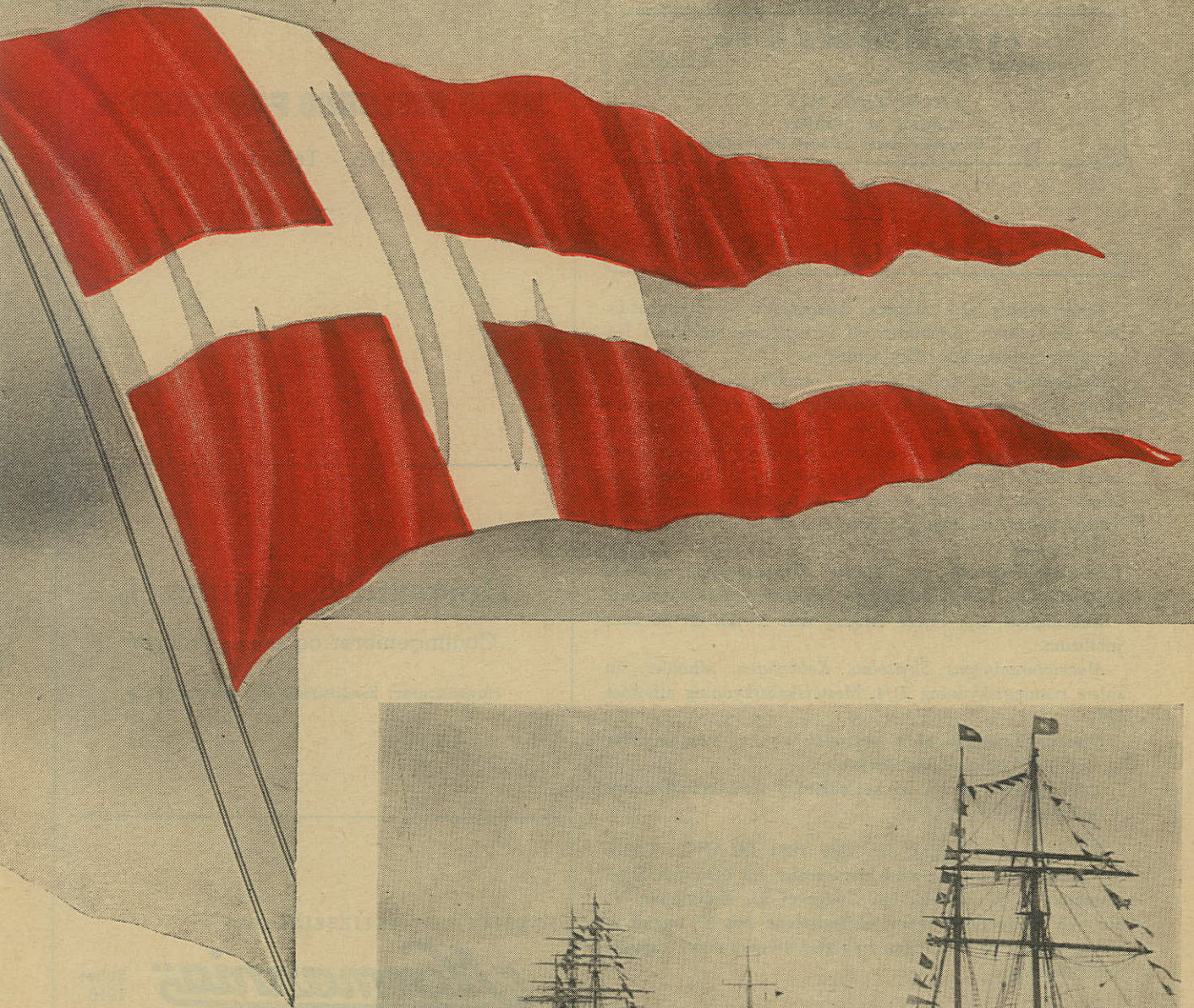


UNDER DANNEBROG



ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte 2 - April
51. aarg. - 1964



Der flages „over toppene“ fra sejlskoleskibe i Odense havn i anledning af den skandinaviske Søfartsmesse 1962.



MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

JESPER CHRISTENSEN & CO. Vin en gros
Nørregade 28 . København K.

^A/_S **Em. Z. Svitzers**
Bjergnings-Entreprise

OTTO SUENSON & CO.
Dronningens Tværgade 7 Telf. 482
Grundl. 1880
VINFORRETNING
LAGER AF CIGARER
Liv. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

— Marineforeningens Kalender —

Frederiksberg afd. afholder sammenkomst 16/4 i afd.s Marinestue, hvor formanden vil fortælle om oplevelser fra sin nylig overstaaede Ægyptensrejse.

Københavns afd. forsøger i aar i samarbejde med afdelingerne i Storkøbenhavn at genoptage den gamle tradition med besøg paa Holmen. Det sker søndag den 3/5, hvor man mødes ved Værftbrovagten for at nedlægge en krans ved mindestenen. Derefter en kort rundtur paa Holmen med Musikkorpset i spidsen, hvorpaa der sejles til Svanemøllebugten, hvor frokosten indtages. Nærmere herom vil følge i »Udkiggen«.

Glostrup/Taastrup afd. afslutter foraarssæsonen med et medlemsmøde 14/5 i »Kahytten«, Hovedvejen 58, Glostrup.

Københavns afd. fejrer torsdag den 2. juli sit 50 aars jubilæum.

Marineforeningens Skyttelav, København, afholder sin sidste træningsskydning 21/4. Mesterskabsskydning afholdes 28/4.

Glostrup/Taastrup afd.s skyttelav skyder hver mandag kl. 19,30—21,30 paa Roskildekroen.

Aalborg afd. samles til kegleaften i Aalborghallen den 4. mandag i hver maaned.

En gammel orlogsgast fra 23/4 1924 ISLANDS FALK vil gerne i forbindelse med kammerater fra dengang. Slagtermester P. H. Ørsted, Gl. Kongevej 95, København V., for ved Marineforeningens jubilæum den 30. august at kunne mødes, og her at faa en rigtig 40 aars dag i kammeratlig samvær.

Bog anmeldelse

N. L. Tholstrup og O. R. H. Jensen: VORT FORSVAR, 424 sider. Nyt Nordisk Forlag. Med det formaal at udbrede kendskabet til vort totalforsvar er der i en meget instruktiv bog givet en indgaaende redegørelse for Danmarks militære stilling indenfor NATO, for alle de opgaver og formaal dette stiller til dansk forsvar og de muligheder for og midler til at løse disse, der staa til dansk forsvars raadighed. Det er saa absolut en nøgtern og redelig bog, som ikke mindst hver forsvarsinteressert dansk mand bør kende. Kr. 32,50.

Med støtte af Norges almenvidenskabelige forskningsraad og skibsreder Ragnar Halle har det norske Tordenskioldforbund udgivet Peter Wessel Tordenskiolds breve under redaktion af kommandør Olav Bergersen.

HEDE NIELSENS FABRIKER A/S

HORSENS - Telefon 2 47 11

Højgaard & Schultz A/S

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

Normannia

Stiftet
1916

TROMMESALEN 5 TELEFONER: C. 13447 - 10068

Ansvars-, ulykkes-, brand- og tyveriforsikring

J. Chr. Andersen

OST

VIMMELSKAFTET 41 . TLF. 1345 - 14345



SENDEMANDSMØDET 1964

Som omtalt i UNDER DANNEBROG, nov. nr., 1963 vil sendemandsmødet i aar blive et møde af skelsættende betydning i Marineforeningens 50-aarige historie.

For første gang skal der vælges repræsentanter til Hovedbestyrelsen efter de love, som vedtoges paa jubilæums-sendemandsmødet i København i maj 1963.

I det anførte nov. nr., 1963 var det forslag til hovedbestyrelsens fremtidige sammensætning og i forbindelse hermed en nyinddeling i distrikter samt forslag til valg af hovedbestyrelsesmedlemmer og suppleanter for disse, som den da siddende hovedbestyrelse havde faaet til opgave at fremsætte, opstillet i en form, som dels gav en ny, udvidet distriktinddeling og dels indpassede den siddende hovedbestyrelses medlemmer i den nye organisationsplan.

En enkelt afdeling har fremsat et ændringsforslag for eget vedkommende. Naar dette ønske har været behandlet

af saavel det distrikt, hvortil afdelingen i forslaget var henført — og af det distrikt, hvortil det gerne ønskede sig overført — vil spørgsmaalet blive indkoblet i det fremsatte distriktsinddelingsforslag. Da der iøvrigt ikke har været fremsat andre ændringsforslag, men kun meddelt, at der overalt i de nye distrikter er udpeget saavel repræsentanter som suppleanter, saa synes det som om den langsommelige og meget besværlige lovændring med hvad dertil hører om sider nærmer sig sin afslutning.

Der er nu kun at ønske, at den nye organisationsplan maa kunne staa sin prøve, saaledes at Marineforeningen herigennem i sin ledelse har faaet en fuldgyldig repræsentation for sine mange medlemmer, og i fuld forstaaelse med lovens aand og tankegang som hovedbestyrelse vil kunne lede landsforeningen i overensstemmelse med formaalsparagrafen idé:

at styrke nationens interesse for Søværn og Søfart og vedligeholde kammeratskabsfølelsen mellem gamle orlogsgaster.

Sekrt.

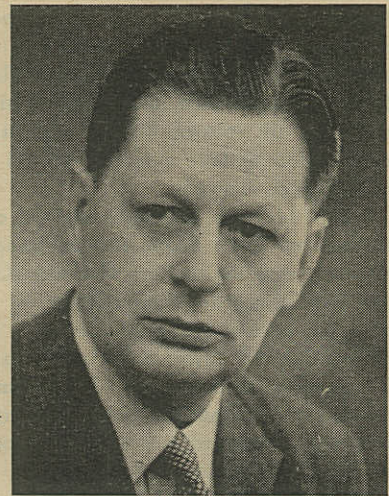
Odense, havnebyen midt i landet

Odense har jo faaet betegnelsen »H. C. Andersens by«, og læser man i vor store digters værker, især de afsnit, af hans produktion, der omfatter barndomsaarene, da han gik i fattigskole, og drømmen om en anden og større verden opstod i hans sind, faar man nemt det indtryk, at det er gaderne med de toppede brosten, husene, hvis vægge skæve staa, der stadig er det billede, den besøgende modtager. Dette er dog langtfra tilfældet. Odense, af i dag, er en by i udvikling, det er ikke de smaa krogede gader med den lave bebyggelse, hvoraf der endnu findes en del, og hvor den besøgende kan føle sig hensat til den tid, da digteren fik sin inspiration til de eventyr, der er kendt og skattet overalt i verden, men en by, hvor moderne forretninger af enhver art, højhuse i staal og beton, store fabriksanlæg, er træk, der har ændret byens silhuet. Det har gennem tiderne været saadan, og er det endnu, at hvad enten man stævner mod byen, det være sig fra øst eller vest, rejser byens vartegn, SCT. KNUDs kirke, sig højt mod sky og byder en velkommen. Denne kirke et af vort skønneste bygværker i gotisk stil, i hvis murværk brændtlersplader med majuskelt bogstaver beretter, at det var dominikanerprioren *Gisico*, som i 1280 besteg Odense bispestol, der rejste dette værk, maa man ikke undlade at aflægge et besøg, hvis tid dertil gives.

For gamle orlogsgaster er det vel nærliggende at antage, at det er vandet, der har den mest dragende magt paa sinde, og i denne forbindelse maa det da blive havnen, og hvad der rører sig der, der har størst interesse.

Ser man paa havnen i dag og lader tankerne gaa tilbage til aaret 1946, da vi sidst havde sendemandsmøde i Odense, er der sket store forandringer, vore kajpladser er blevet udvidede, yderligere udvidelser finder sted, et udtryk for vor havneledelses forstaaelse af tidens krav.

Selve billedet af havnen har skiftet karakter, det er især de store moderne siloer, lagerbygninger, kraner m. m., der



E. FYLLING
Formand for Odense afd.
og medlem af
Marineforeningens
Hovedbestyrelse.

fortæller, at vor havn er en levende organisme, der med alle til raadighed staaende midler søger at følge med i den moderne udvikling.

For sendemændene, der er stævnet frem til mødet, bliver der vel vanskeligt tid til samtidig at sætte sig ind i alt det nye, der er skabt i vor by, det er jo foreningens tarv det gælder — for vore damer ligger sagen noget anderledes, vi har for dem tænkt os at vise dem nogle af de skønneste punkter paa vor ø. I busser vil der blive arrangeret en udflugt, der tager sigte paa at besøge nogle af vore skønne herresæder og slotte, som Fyn er saa rig paa, ikke mindst naar turen strækker sig ned mod de fynske alper.

Med denne korte oversigt er det vort haab, at sendemandsmødet maa forløbe paa en for alle fornøjelig maade, og hermed byder vi alle et hjertelig velkommen til sendemandsmødet i ODENSE 23—24. maj 1964 E. F.

Bør statuen af Tordenskiold flyttes?

Fra et medlem med marinehistoriske interesser er modtaget nedenstaaende forslag til flytning af Tordenskiolds statue ved Holmens kirke:

Naar man idag kører forbi Holmens Kirke i København, vil man svagt kunne skimte en statue inde i den saakaldte Korsurtegaard, der ud mod Holmens Kanal er forsynet med tre jerngitterporte. Statuen, der er i naturlig størrelse, forestiller Viceadmiral *Tordenskiold*, en af de mest velkendte skikkelser fra vort lands søkrigshistorie.

Det er nødvendigt at gøre sig klart, at naar man opstiller en statue, maa det principielt være for at hædre et menneske eller dette menneskes minde. Under alle omstændigheder maa den i følge sagens natur opstilles paa et saadant sted, at saa mange som mulig hver dag har lejlighed til at have den for øje og derved mindes den paagældende person eller endog tilskyndes til at følge den hædres eksempel. Dette maa principielt være formaalet med at opstille statuer.

Naar man paatager sig at hædre en persons minde ved opstilling af en statue af den paagældende, har man ogsaa en slags forpligtelse over for dette minde til at foretage en placering, der er statuen og det minde, den repræsenterer, værdig.

Søgelyset skal her — som antydet — rettes imod statuen af Tordenskiold ved Holmens Kirke. Det maa siges, at ligesaa rigtigt miljøet er valgt for statuen, ligesaa uheldig er dens placering!

I 1864 bestilte én af Københavns magnater, grosserer *Rudolf Puggaard*, hos den kendte billedhugger *H. V. Bissen*, en statue af *Tordenskiold*, som han ville opstille paa sin trappe i det Schimmelmanske Palæ (nuværende Odd-Fellow-Palæ). Bissen naaede inden sin død i 1868 at faa modellen til statuen færdig. Puggaard besluttede nu i aarene efter at lade modellen støbe i bronze og ciselere af billedhugger Bentzen.

I 1870 blev der bevilget penge til en ny bygning til Søkortarkivet. Dette havde ført en trang tilværelse i en lille bygning, som laa mellem Holmens Kirke og den i samme aar færdigbyggede Nationalbank — altsaa paa det sted, hvor Havnegade i dag munder ud i Holmens Kanal. Omraadet bag det gamle Søkortarkiv var en del af Holmens Kirkes kirkegaard. Da det blev bestemt at rive den gamle Søkortarkivbygning ned, naar den nye var taget i brug, skænkede Puggaard den færdige bronzestatue af *Tordenskiold* til Københavns Kommune til opstilling, hvor den omtalte gamle bygning havde staaet. Det var i 1870.

Efter at den nye Søkortarkivbygning var bygget og taget i besiddelse, blev — som det var bestemt — den gamle ved Holmens Kanal nedrevet. Nedrivningen var afsluttet i 1875. Det var nu meningen, at Tordenskiold skulle opstilles her. Stedet, hvor bygningen havde staaet, skulle som saadan indlemmes i kirkegården. Opstillingen her blev dog aldrig foretaget!

Imidlertid havde en kreds af borgere i Trondheim i aarene 1874—75 faaet skaffet midler til at bekoste en lignende bronzefastøbning af Bissens originale model, som Puggaard havde skænket Københavns Kommune. Denne statue rejstes i en park østenfor Vor Frue Kirke i Trondheim, og afsløringen foregik under stor højtidelighed paa *Tordenskiolds* 186 aars fødselsdag den 28. oktober 1876. I 1952 flyttedes statuen hen ved Vor Frue Kirkes taarnindgang, hvor den kom mere til sin ret.

Grosserer Puggaard ventede nu med taalmodighed paa,

at Tordenskioldstatuen blev opstillet, efter at Søkortarkivet, den væsentligste hindring for opstillingen, var blevet fjernet. Da et aar var gaaet, tabte han imidlertid taalmodigheden. I »Fædrelandet« fra den 6. april 1876 kan man læse et brev indsendt af Puggaard, hvori denne bl. a. skriver:

»I adskillige Aar har jeg nu med Taalmodighed ventet paa, at se den af mig til Byen skænkede Statue af Tordenskiold opstillet ved Holmens Kirke; men Aar for Aar ere gaaede hen, uden at der tilsyneladende gjøres det allermindste for at fremme denne Sag. Da jeg ej veed, hvilken Autoritet Sagen beror hos, beder jeg Dem Hr. Redaktør (Carl Ploug) optage disse Linier i Deres Blad, for at rette Vedkommende derved kunne blive erindrede om, at Statuen i mange Aar har staaet støbt i Bronze og er færdig til at opstilles«.

Bladets redaktion kunne oplyse, »at Spørgsmaalet om Pladsens Regulering og Statuens Opstilling er Gjenstand for Korrespondance mellem Magistraten, Finansministeriet og Kirkens Inspektion« og slutter med »at antage, at ingen af de ærede Autoriteter har forhastet sig med at svare« i denne sag.

Borgerrepræsentationen bestemte sig nu til, at der skulle føres en gade gennem kirkegården i forbindelse med en nyregulering af gadenettet, hvorfor man helt opgav at opstille Tordenskiold paa det oprindeligt fastsatte sted, nemlig hvor det gamle Søkortarkiv havde ligget.

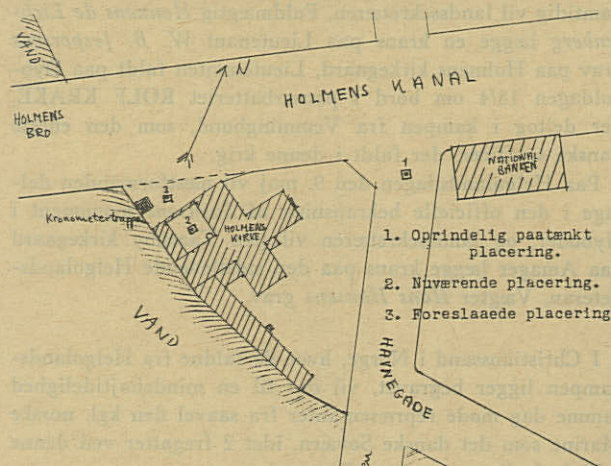
Man maatte nu finde et andet sted til statuen, der var ligesaa passende og værdigt som det, man havde maattet opgive; men intet synes at blive gjort i denne sag fra myndighedernes side. Der gik nu to aar, og man kunne simpelt hen ikke være bekendt at have sagen henlagt mere, hvorfor man i hurtig og hast fik statuen opstillet i Korsurtegaarden d. 21. oktober og afsløret den d. 24. oktober 1878. Nogen højtidelighed i den anledning synes der ikke at være celebreret, idet kun korte bemærkninger i et par københavnske dagblade fra disse dage konstaterer, at en afsløring af statuen har fundet sted. Saaledes læser man i »Nationaltidende« fra 24. oktober 1878: »Tordenskiolds Statue er idag bleven afsløret«, og »Fædrelandet« oplyser den 25. oktober s. aa. i en ganske kort notits, at statuen nu er afsløret, og at den »tager sig under disse mindre Omgivelser og paa et lavt Fodstykke meget godt ud« (!). Midlerne til opstillingen og sokkelen skaffede de kommunale myndigheder gennem »justitsraad S. A. Eibeschutz' og hustrus legat til Stadens Forskønnelse«. Om legatpengene er anvendt paa rette maade og i overensstemmelse med legatets tanke, kan i høj grad diskuteres!

Nu var statuen ganske vist opstillet, men den var tillige gemt godt af vejen i en lille gaard med jernstænger for. Omgivelserne bringer tanken hen paa et fængsel.

Den militærhistoriske forfatter *O. Vaupell* skrev 1880 i en artikel om *Tordenskiold* i tidsskriftet »Dannebrog«, at »hans Statue kan endnu skræmme det fredsommelige Folk; derfor staar den bag Jærnstænger«. En saadan allegorisk forklaring paa »fængslet«, som Tordenskioldstatuen staar i, viser klart, at placeringen er uheldig.

Den samme tanke er den norske forfatter *Alexander Kieland* inde paa i et saakaldt rejsebrev fra København 1. november 1890, hvori han med bidende ironi siger om Tordenskiold: »han staar — som bekjent — i en liden Krog ved Holmens Kirke bag et Jerngitter, — rigtig frit og sjømandsmæssig staar han der, naar man kigger ind til ham mellem Spriklerne«.

Med foranstaaende, korte rids af Tordenskioldstatuens historie har jeg villet pege paa det forhold, at denne er blevet stedmoderligt behandlet, og at placeringen utvivlsomt er uheldig og uværdig for en statue i almindelighed og en statue af *Tordenskiold* i særdeleshed. Nordmændene har flyttet deres *Tordenskiold*statue i Trondheim fra det oprindelige opstillingssted, for at denne kunne komme mere til sin ret — vi kan gøre det samme med vor!



1. Oprindelig paatænkt placering.
2. Nuværende placering.
3. Foreslaaede placering.

I virkeligheden behøver den slet ikke at flyttes ret meget, for at billedet bliver et andet. Et konkret forslag ville være at flytte den ud fra det »fængsel«, som Korsurtegaarden er for denne statue, og opstille den umiddelbart ud for den saakaldte Kronometertrappe (se skitsen). *Tordenskiolds* jordiske rester, der som bekendt hviler i en sarkofag i Holmens Kirkes kapel i dag, er sandsynligvis blevet ført op ad denne trappe, da de hjemkom fra den ulykkelige duel i Tyskland, i hvilken søhelten faldt. (? red.).

Dette lille indlæg skulle tjene til at vække interesse for en flytning af Bissens *Tordenskiold*statue og gøre rette vedkommende opmærksom paa, at en saadan interesse findes. I saa henseende ved jeg, at Marineforeningen og dens mange medlemmer vil være de rette at henvende sig til desangaaende!

Hovedsagen er ikke, at statuen flyttes ud ved Kronometertrappen, men at den flyttes ud af Korsurtegaardens skjul til et mere iøjnefaldende sted. Pladsen ved Kronometertrappen antydes blot som et eksempel paa en billig og hurtig løsning af miseren.

Jeg haaber paa en gunstig reaktion!

Hans Christian Bjerg, stud. mag.

Det er dog ikke første gang denne Tordenskioldstatue er i ilden. Baade fra norsk og dansk side har der været anket over statuens lidenhed, som ikke mente stod i det rette forhold til søheltens betydning.

Senest i februar 1960 fremsatte H. P. Rohde i Berlingske Aftenavis omstaaende betragtninger, der dog mere tager sigte paa kunstnerens udformning af opgaven:

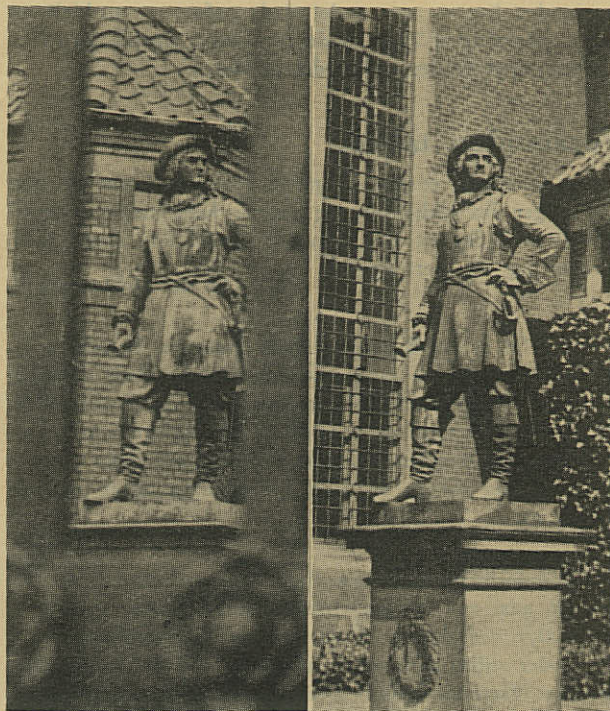
Den er aldeles nydelig den lille gaardsplads, som Holmens Kirkes røde mure danner sammen med den pyntelige hjørnebygning ud mod Holmens Kanal. Trods de mange ulige høje murpartier er der her skabt et udendørs rum i harmoni med sig selv og verden. En lille statue i gaardens midte øger det venlige, næsten hyggelige indtryk. Sporvogne og motorkøretøjer kan larme saa galt de vil, inde bag de rokokosvungne smedjernsgitre hersker uforstyrret ro og fred.

Men hvem forestiller saa den spædlemede statue med det glatte ansigt, der har faaet tildelt saa idyllisk et op-

holdssted? Ja, det er det mærkelige — ingen anden end *Tordenskiold*. Og, ikke mindre mærkeligt: det er *H. W. Bissen*, der har formet den.

Hvor er den henne, den indre kraft, som fylder f. eks. Landsoldaten i Fredericia? Hvor er den henne, den robuste fremdrift fra Frederik VII's rytterstatue foran Christiansborg? Eller den personlige, karakterfulde holdning i Frederik VI paa Frederiksberg? — Hvor er Bissen selv?

Og hvor er *Tordenskiold*? Hør navnet, se statuen, saa træder modsætningen frem. Dragten — støvler, kollert og trekantet hat — fører hurtigt tankerne tilbage til Karl XII's tid, men den taler ikke med i karakteristikken. Haanden i siden, siger paa Frederik VI's statue noget væsentligt om kongens uhøjtidelige værdighed: den er her nærmest en nødhjælp. Og raaberen er stukket som en rekvisit i den anden haand.



STATUEN I KORSURTEGAARDEN
SET
BAG OG UDEN
JERNTREMME

Holdningen virker pligtskyldig frejdig — som hos en ung skuespiller, til hvem instruktøren lige har sagt: — Hagen lidt mere i vejret — saadan — saa ser De mere kæk ud!

Tordenskiold har aabenbart staaet Bissen for fjernt. Det, vi har for os, er ikke en statue af Bissen, men et bestillingsarbejde, der antyder Bissens begrænsning. Han var mand for at give et jævnt motiv en indre løftelse, en egen bunden patos. Han forstod især at udnytte spillet mellem en jævn, folkelig fremtræden og en indre, virkelig eller tildigtet, adel.

Derimod faldt det ham vanskeligere at give en historisk sagnmospundet person kød og blød.

Sandsynligvis har Bissen villet undgaa bravaden og er i stedet havnet i den intetsigende nethed.

Det er ikke en krigerskikkelse, ikke et lyn fra Danmark, ikke et glimt af Wessel — men en udstillingsfigur for graven inde i kirken.

H. P. Rohde.

Det ville være interessant, om Hans Christian Bjergs tanker om flytning af statuen kunne vinde genklang i videre kredse — redaktionen modtager meget gerne tilkendegivelser herom.

Fra Hovedbestyrelsen

Den 7/3 fejrede Marineforeningens formand, Kommandør *G. de Lichtenberg*, sin 70 års fødselsdag i hjemmet i Valsø-magle. Et væld af gaver, telegrammer og andre former for lykønskninger strømmede ind. En deputation fra Hovedbestyrelsen mødte med Marineforeningens gave: et maleri af Kommandør *P. Sinding* forestillende Inspektionsskibet HVIDBJØRNEN, Kommandør *de Lichtenbergs* sidste skibsudkommando som chef. *Københavns* afd. mødte med et gammelt farvelagt stik, og blandt gratulanterne udenfor den private vennekreds maa nævnes Chefen for Marinehjemmeværnet, Kommandør *A. C. Ohlsson*, og Formanden for danske Soldaterforeningers Landsraad, Kammerherre *J. Dinesen*. For Marineforeningen var det med en vis vemod, for formanden har — som andet steds anført — meddelt, at han i anledning af 70-aarsalderen trækker sig tilbage i forbindelse med Sendemandsmødet i Odense.

Formanden takker

For de mange personlige gaver, blomster, breve og lykønskninger fra afdelinger og venner hele landet over til min 70 års-dag og som man har glædet mig meget med, bringer jeg en hjertelig tak.

G. de Lichtenberg.

Den 27/6 fylder Købmand *Hans Petersen*, Nykøbing F., 75 år. Gennem en lang aarrække ledede *Hans Petersen* afdelingen i Nykøbing F. paa mønsterværdig maade, ligesom han var et virksomt medlem af Marineforeningens Hovedbestyrelse, hvorfor der ogsaa herfra blandt sikkert mange andre hilsner sendes en varm lykønskning til en veltjent kammerat.

Marineforeningens æresmedlem, Kontreadmiral *E. C. Danielsen*, som var Norges Orlogsforenings første præsident, afgik 31/1 ved døden, 76 år gammel. Admiral *Danielsen* var under sidste verdenskrig stabschef ved det norske Sjøforsvars Overkommando i London, i 1949—51 var han som Viseadmiral chef for Sjøforsvaret, og han gik fuldt og helt ind for arbejdet indenfor Orlogsforeningen. Han var flere gange Marineforeningens gæst, bl. a. ved de nordiske kammeratskabsstævner i København. Vi mindes ham som en hædersmand, et fint og charmerende menneske, som man kun følte glæde og ære ved at træffe.

Æret være *E. C. Danielsens* minde.

Sammen med chefen for Flaadestation København, Kontreadmiral *H. J. Bahnsen*, og repræsentanter for Kystartilleriforeningen deltog Marineforeningens formand, Kommandør *G. de Lichtenberg* den 2. april i kransenedlægningen paa heltegraven paa Holmens Kirkegaard.

Til støtte for hobbyarbejdet med bygning af piratjoller paa Søværnets Sergentskole paa Margretheholm har »Carlsbergs Brygger I. C. Jacobsens Mindelegat« skænket kr. 5500,- til Marineforeningen til videregivelse til Chefen for Søværnets Sergentskole til dette formaal og den smukke gave blev den 6/4 overrakt til skolechefen, Kommandør-kaptajn *H. Rømeling* af Marineforeningens formand.

I 1963 gik der 1 stk. af »Admiral Carstensen's Mindebøger« til uddeling indenfor distrikt IX, Jylland SW.

Da Marineforeningens formand, Kommandør *G. de Lichtenberg* sammen med medlem af Hovedbestyrelsen, Fabrikant *M. Burchardt* fra distrikt VIII, Jylland SE. og repræsentanter for Marineforeningens sønderjydske afdelinger m. fl. deltager i mindehøjtidelighederne paa Dybbøl den 17.—18. april, vil næstformanden, Inspektør *O. H. Mægaard*, den 18/4 lægge en krans paa den sidstlevende marineveteran fra 1864, Hovmester *Vald. Kleins* grav paa Gentofte kirkegaard. Samtidig vil landssekretæren, Fuldmægtig *Honnens de Lichtenberg* lægge en krans paa Lieutenant *W. B. Jespersens* grav paa Holmens kirkegaard, Lieutenanten faldt paa Dybbøldagen 18/4 om bord i panserbatteriet ROLF KRAKE, der deltog i kampen fra Vemmingbund, som den eneste danske soofficer, der faldt i denne krig.

Paa Helgolandsdagen den 9. maj vil næstformanden deltage i den officielle bekransning af *Suensons* monument i Nyboder, og landssekretæren vil paa Taarnby kirkegaard paa Amager lægge krans paa den sidstlevende Helgolandsveteran, Vægter *Hans Hansens* grav.

I Christianssand i Norge, hvor de faldne fra Helgolandskampen ligger begravet, vil der til en mindehøjtidelighed samme dag møde repræsentanter fra saavel den kgl. norske Marine som det danske Søværn, idet 2 fregatter ved denne lejlighed vil repræsentere Danmark.

Christianssands Orlogsforening vil ved denne lejlighed tage sig af de medlemmer af Marineforeningens Hjørring og Hirtshals m. fl. afdelinger, der ligesom paa 75-aarsdagen vil repræsentere Marineforeningen ved mindehøjtideligheden.

60 år



Den 25. maj kan formanden for Marineforeningens Nakskov afd., Forretningsfører *E. Semberg*, fejre sin 60-årsdag.

Semberg's tilknytning til Marineforeningen gaar langt tilbage, idet han kan tælle 34 år i Nakskov afd.s bestyrelse og heraf 31 år som formand. Hans formandstid, som indledtes med at faa Sendemandsmødet henlagt til Nakskov, kendetegnes af en række forskellige arrangementer fra Marinestue, Skyttelav med fregatskydning, Skibsadoption til Kirkeskibsophængning og meget andet og mere.

Semberg holder af foreningsarbejdet og har initiativ til at sætte noget i gang — intet under, at han for mange år siden fik oprettet en flyveklub i Nakskov med skoleuddannelse, han var selv den første, der fik certifikat, og er stadig aktiv flyver.

I 1960 blev han medlem af Marineforeningens hovedbestyrelse repræsenterende Lolland-Falster, et arbejde, som han har taget op med stor interesse.

Hovedbestyrelsen ønsker hjertelig til lykke og mange gode år fremover.

G. de Lichtenberg.

Marineforeningens Hovedbestyrelse opfordrer afdelingerne rundt om i landet til den 9. maj at opsøge og nedlægge en blomsterbuket paa faldne orlogsgaster og marineveteraners grave samt ved mindesmærker for maritime krigsbegivenheder i krigen 1864.

Program for Marineforeningens Sendemandsmøde

Lørdag-Søndag den 23. og 24. maj 1964.

Alle anmeldelser o. l. samt indbetalinger bedes mærket *Marine* og sendt til *Odense Turistforening*, Raadhuset, Flakhaven, Odense. Telefon (09) 1275 20. Gironummer 78105.

Som anført i de til afdelingerne udsendte anmeldelseskemaer for sendemændene, skal disse snarest og senest den 5. maj være indsendt til Turistforeningen, og indbetalingerne samtidig foretaget.

Værelsesreservation og anden turistmæssig service kr. 3,50 pr. deltager.

Saaframt man ønsker reserveret paa *Motel*, da kan dette i en vis udstrækning efterkommes, men man maa angive paa anmeldelsen, at der ønskes værelse paa *motel*.

Programmet er som følger:

Lørdag den 23. maj kl. 1930

afholdes en kammeratlig festaften i Festsalen paa Industripalæet, Albanitorv, hvor et stort orkester vil spille op til »*Dans paa dækket*«. Billet løses ved indgangen. Entré kr. 3,50.

Odense afdelingen forventer stor tilslutning til denne aften. Der gøres opmærksom paa, at der selvfølgelig er servering i Festsalen, ligesom Etablissementet gerne arrangerer servering for sluttede selskaber, saaframt nogle afdelinger har specielle ønsker om f. eks. middag eller lign. I saadanne tilfælde kan det tilraades, at man skriver direkte til Inspektøren paa Industripalæet, Albanitorv, Odense, saaledes at dette kan være arrangeret i forvejen.

Søndag den 24. maj kl. 0930

afgaar busser fra Industripalæet, Albanitorv. »*Dameturen*« gaar til det skønne Sydfyn, hvor maalet er *Egeskov*. Her aflægges besøg i Løgparken.

Billetprisen til denne tur inclusive entré til Løgparken andrager kr. 10,50.

Sendemandsmødet afholdes i Foredragssalen paa Industripalæet, Albanitorv, Odense, søndag kl. 0900 prc. med følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Aflæggelse af hovedbestyrelsens aarsberetning.
3. Aflæggelse af det reviderede regnskab.
4. Behandling af indkomne forslag¹⁾.
5. Valg af hovedbestyrelsesmedlemmer²⁾.
6. Valg af revisorer og revisorsuppleant³⁾.
7. Eventuelt.

¹⁾ A. *Helsingør* afdelingen har indsendt nedenanførte forslag:

»at afdelingsbestyrelserne, hvor det skønnes, at syge og handicappede medlemmers økonomi ikke er tilfredsstillende, kan indstille til fritagelse for kontingent til Marineforeningen og afdelingerne.«

B. Hovedbestyrelsen fremsætter forslag om udnævnelse til æresmedlem af Marineforeningen.

C. Der er ikke indkommet noget forslag fra afdelingerne om stedet for næste aars sendemandsmøde (1965) — ?

²⁾ A. I medlemsbladets nov. nr. 1963 var opsat en oversigt over hovedbestyrelsens forslag til valg af hovedbestyrelsesmedlemmer og terminer herfor, opdelt i 3 grupper (1964-65-66). Til gruppe I, som foreslaas til valg paa sendemandsmødet i aar (1964), frem-

sættes dog følgende ændring af hensyn til valgkontinuiteten: at næstformanden flyttes til valggruppe III, medens formanden kommer paa valg i 1964 i gruppe I. Denne ændring er afstedkommet af den nuværende formands ønske om at trække sig tilbage i aar efter de fyldte 70 aar.

Som afløser for Kommandør *de Lichtenberg* har hovedbestyrelsen samlet sig om Kommandørkaptajn *Kai Hertz*, som, man mener, er sendemændene saa bekendt, at videre præsentation er overflødig.

B. Da medlem af Hovedbestyrelsen, Vaskeriejer *V. Kjellberg*, Bornholm, har nedlagt sit mandat p. g. af flytning til udlandet, har distrikt V, *Bornholm*, valgt Havnebetjent *Sigurd Andersen* til medlem af Hovedbestyrelsen med kaptajn *C. Thomsen* som suppleant.

Til valggruppe II har distrikt III, *Sjælland W.*, valgt *Roskilde* afdelingens formand, Blikkenslagermester *I. Strangholt*, til hovedbestyrelsesmedlem med *Holbæk* afd.s formand, Fabrikant *H. Dahlgaard*, som suppleant, og distrikt XIII, *Oversøiske afdelinger*, har valgt Bagermester *A. Echwald*, *Godthaab* afd., til medlem af hovedbestyrelsen med massør *J. Guttenberger Dahlqvist*, *Los Angeles* afd., som suppleant.

I valggruppe III (1966) foreslaas som tidligere anført *Næstformanden*, Inspektør *O. H. Maegaard*, valgt af Hovedbestyrelsen, og distrikt I, *Storkøbenhavn*, har valgt formanden for Københavns afd., Boghandler *O. Reumert*, til hovedbestyrelsesmedlem med Repræsentant *G. Sejersen*, *Gentofte* afd., som suppleant.

C. Foruden de ovenfor anførte valgte hovedbestyrelsesmedlemmer fra distrikterne samt suppleanterne for disse er der i de distrikter, hvor der kun skulle vælges suppleanter, valgt som følger:

Distrikt IV, *Sjælland S.*, Formanden for *Vordingborg* afd., Blikkenslagermester *Arne Hansen*.

Distrikt VI, *Lolland-Falster*, Formanden for *Nykøbing F.* afd., Maskinmester *Resen Andersen*.

Distrikt VII, *Fyn*, Formanden for *Bogense* afd., Ingeniør *A. Vestergaard*.

Distrikt IX, *Jylland SW.*, Formanden for *Ribe* afd., Amtsrevisor *Lohmann Jensen*.

Distrikt XI, *Jylland NW.*, Formanden for *Morsø* afd., Skibsbygmester *Rothaus Larsen*.

Distrikt XII, *Jylland N.*, formanden for *Frederikshavn* afd. Forvalter *Georg Pedersen*.

³⁾ Den afgaaede revisor, bankfuldmægtig *O. Manhof*, og den afgaaede revisorsuppleant, direktør *Viggo Thomsen*, der begge er villige til genvalg, foreslaas genvalgt.

Efter sendemandsmødets afslutning, forv. kl. 1300, afholdes en frokost paa Industripalæet, hvor der serveres:

- 2 stk. med sild,
- Beuf Stroganoff,
- 2 ostesnitter,
- Kaffe og kringle,

for en pris af kr. 17,50. — Prisen er eksklusiv drikkevarer og serveringsafgift.

Distriktsmøder

I det planlagte Distrikt III, Sjælland SW., er under forsæde af Hovedbestyrelsesmedlemmerne *Hans Petersen*, fra hvis Distrikt II det nye distrikt er udskilt, og *Einer Nielsen*, Næstved, afholdt et distriktsmøde i Roskilde den 1/3. Her valgtes som distriktets repræsentant i Hovedbestyrelsen, Blikkenslagermester *I. Strangholt*, formand for Roskilde afd., med den nyvalgte formand for Holbæk afd., Ingeniør *H. Dahlgaard*, som suppleant.

Distriktet var interesseret i en rigtig *Marineforenings* Sangbog — ikke den foreslaede nødhjælp gennem Forsvarets Sangbog — men der var ingen interesse for Marineforeningsglassene. Som forslag fremførtes tanken om, at der foruden emblem og love ogsaa skulle udleveres en sangbog til nyindmeldte medlemmer mod et samlet indskud paa kr. 8,50 i stedet for de nuværende 6 kr.

Et tilsvarende distriktsmøde var planlagt for Distrikt II, Sjælland N., der var berammet til 5/4, men er af hensyn til konfirmations søndagen udsat til 12/4 i Jægerhytten i Holte.

Distrikt IX, som er det gamle distrikt VI, der har faaet nyt nr., holdt møde i Varde 21/3 og flg. afd. var repræsenteret: *Eshjerg, Ribe, Varde* og *Skern-Tarm*.

Knud Schrøder indledede med velkomst og en beretning over problemer, opstaaet siden sidste møde. Af debatten kan nævnes, at den aarlige distriktsudflugt i aar skal gaa til Skern den 13/6. Skern/Tarm afd. vil udsende program og forventer stor tilslutning.

Vedr. Dybbøldagen enedes man om at søge samarbejde med de lokale soldaterforeninger, evt. med naboafd. f. eks. om leje af bus.

Det vedtoges at give en fællesgave til Marineforeningens formand fra distriktets afd. — foruden de ovenfor nævnte — hører ogsaa Fanø og Ribe med her.

Fra distrikt X, Midtjylland, foretages intet fællesarrangement i anledning af Dybbøldagen. Derimod har distriktet planlagt at afholde ordinært distriktsmøde i Ebeltoft i sommer, nærmere meddelelse herom vil tilgaa afdelingerne direkte.

Paa foranledning af Marineforeningens Hovedbestyrelse vil Marineforeningens Københavns afdelings Musikkorps som en kammeratlig gestus og festlig optakt over for deltagerne i Danske Soldaterforeningers Landsraads fællesrejse til mindehøjtidelighederne omkring Dybbøl 17.—18. april 1964 koncertere paa Langelinie kajen ud for det af Soldaterforeningerne hertil chartrede m/s HANS BROGES fortojningsplads, torsdag den 16/4 fra kl. 2100 til skibets afsejling kl. 2200.

I Marineforeningens rækker mødes alle unge og gamle orlogsgæster

fra alle aldre og nye maritime
tjenestesteder.

Henvendelse: den lokale Marineforeningsafdeling
(der er 100 ialt) eller Hovedkontoret, Havnegade 55,
København K., tlf. PA 2886.

50-aars jubilæer

De brave stiftere af Marineforeningen udfoldede straks efter starten en omfattende agitationsvirksomhed for at udbygge den nystiftede forening med lokalafdelinger, og som paabegyndt i UNDER DANNEBROGs sidste nr. møder vi nu referaterne fra de første 50-aars jubilæer rundt om i afdelingerne.

Svendborg afd. indledte sin jubilæumsdag 7/3 med kransedlægnings ved Søfartsmonumentet og ved tidligere formænds grave. Derefter var der reception i Marinestuen, hvor et væld af gratulanter og gaver — baade kontant og genstande til udsmykning af Marinestuen. Købmand *Hansen*, Thuro, Skibsfører *Chr. Staugaard* og Skibshandler *Laurids Jørgensen* udnævntes til æresmedlemmer, og flere medlemmer fik overrakt 40-aars-emblemet.

Selve jubilæumsfesten afholdtes i Borgerforeningen med ca. 150 deltagere, og her bød afd.sformanden, *Rejnolds Hansen* velkommen, hvorefter medlem af hovedbestyrelsen, *E. Fylling* fra Odense hyldede afd. og overrakte en ny baadsmansspibe, som straks blev indviet. Borgmester *Svend A. Andersen* talte for byens forbindelse med Marineforeningen, Konsul *A. E. Sørensen* for Orlogsflaaden med hilsen fra Handelsflaaden. Endvidere talte kontorchef *Møller* for Sømandsstanden, og næstformanden *Worm Mortensen* hyldede damerne, ligesom ogsaa æresmedlemmerne takkede og gratulerede. Efter kaffen blev der spillet op til dans som afslutning paa en smuk og vellykket fest.

Ogsaa *Odense* rundede de 50 aar — og det dagen efter, som indledtes med kransedlægnings paa den tidligere formand, *Overgaard Nielsens*, grav.

Her var Marineforeningens næstformand, Inspektør *Maaegaard* mødt op og gratulerede paa hovedbestyrelsens vegne, idet han overrakte en baadsmansspibe i anledning af jubilæet. I dagens anledning havde afd. ladet udarbejde et smukt jubilæumshæfte med afd.s historie i korte træk samt en medlemsfortegnelse. Som alle arrangementer i Odense afd. forløb festen smukt og stilfuldt, men samtidig var det en munter og fornøjelig sammenkomst, som sluttede med »Dans paa dækket«.

Næppe er festlighederne fra jubilæerne i Nakskov og Nykøbing afsluttet, for de næste 50-aars jubilæer melder sig fra »Sydhavsørerne«.

I april maaned kan baade *Maribo* og *Saxkjøbing* fejre de runde dage.

Saxkjøbing afd. blev stiftet den 6. april 1914, og dens første bestyrelse bestod af bagermester *Chr. Møller*, fisker *Tambour*, skorstensfejerm. *R. Christensen*, tømrer *Fr. Jacobsen* og lods *Gronvold Hansen*.

Afdelingen startede med 22 og jubilæumsaaret begynder med 33 medlemmer. *Saxkjøbing* har aldrig været mellem »de store«, men selv om medlemstallet ikke har været over ca. 50, er der vist ikke mange afd., der har kunnet mønstre med en saa stor mødeprocent. God tilslutning og et godt kammeratskab har altid været kendetegnet for afdelingen.

To af de medlemmer, der var med ved starten er med endnu og lever i bedste velgaende, nemlig tømrer *Fr. Jacobsen* og skræddermester *Bernh. Hansen*, de er begge æresmedlemmer af afdelingen.

I jubilæumsfesten i *Saxkjøbing* den 6/4 deltog formanden for Marineforeningen, Kommandør *G. de Lichtenberg*, distriktsrepræsentanten, *E. Semberg* fra Nakskov afd. samt formanden for *Maribo* afd.

Beretning om det afgørende skud ved Helgoland den 9. maj 1864?

Hvem afgav det skud, som den 9. maj 1864 under kampen ved Helgoland ramte fregatten SCHWARTZENBERG's forremers og tændte dens forrejsning i brand. Fra hvilket af den danske Nordsøeskadres skibe, JYLLAND, NIELS IUEL eller HEJMDAL faldt dette for kampens udfald saa vigtige skud, og var det en granat eller glødende kugle, som satte ild paa fregattens affirede merssejl og de i merset værende andre brandfarlige sager?

Da *Suenson* henunder træfningens sidste del gav ordre til hurtigskydning, og skuddene fra de danske skibe faldt saa hurtigt, at de mange tilskuere paa øen Helgoland ikke kunne skelne de enkelte drøn fra hinanden, tør det antages, at man næppe heller ombord paa vor eskadre var i stand til med sikkerhed at skelne mellem træffere og forbriere. Krudtrøgen laa tæt mellem de kæmpende, den lette brise førte den kun langsomt bort, og momentvis var kun skibenes toppe synlige saaledes, at der maatte sigtes efter modstanderens glimt fra kanonerne.

Der findes heller ikke i vor Marine nogen tradition eller noget navn knyttet til nogen bestemt kanon eller dennes kommandør, som den 9. maj satte punktum for den hæderfulde dags begivenheder, og der førtes dog nøje regnskab med afgivne skud og disses art for hvert enkelt stykke skyts. Ogsaa andre muligheder foreligger til forklaring af det ualmindelig højtgaende skud, hvis dette ikke var et ricochet.

I det øjeblik, skuddet blev afgivet, var kampen løbende og Østrigernes forsøg paa gennembrud mellem de danske skibe var afværget. Begge eskadrer laa paa sydvestlig kurs med Østrigerne inderst, og begge var under drej styrbord over. Som alle, der har haft med skibs-artilleri at gøre, ved, vil sigtet under drejning være særlig vanskeligt, idet skibets hældning under denne manøvre vil løfte kanonmundingerne paa styrbord side, sænke dem paa bagbords side, indtil drejet er fuldført. Vore skibe skød med styrbords batteri- og dæksskyts. Forudsætter man, at drejet er paabegyndt just i det øjeblik, da kanonen er i borde og elevationen i orden, vil en korrektion med datidens tungt haandterlige skyts, hvor baxetaljer, haandspager og kiler var bevægelses-elementerne, ikke kunne foretages i ét nu, kanonmunden har faaet for høj elevation, og skuddet er gaet. Paa de ca. 800 alens afstand, kampen paa daværende tidspunkt foregik, vil en elevationsfejl paa kun faa centimeter selvsagt give stærkt udslag, og granaten har ramt merset ca. 25 meter over vandet.

Dette er en mulighed.

Alt dette er naturligvis hypoteser, og de faktiske forhold kommer næppe nogensinde helt for dagen.

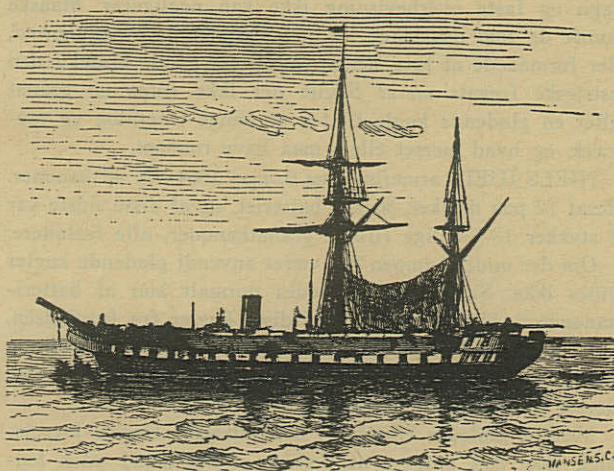
Denne mulighed forelaa dog saa sent som i 1940, og de nærmere omstændigheder forekommer saa interessante, at jeg ikke har taget i betænkning at bringe dem frem.

Tømrermester *J. Bruun* i Vejle, hvis afdøde fader, tømrermester *Jørgen Madsen Bruun*, som værnepligtig underkonstabel deltog i træfningen ombord i NIELS IUEL, som kanonkommandør ved den forreste styrbords dæskanon nr. 1. Paa opfordring har hr. *J. Bruun* nedskrevet en beretning om dagen i nøje overensstemmelse med faderens ofte gentagne fortælling, og det er i hovedsagen i overensstemmelse med de beskrivelser, man kender, officielle og uofficielle, men rummer naturligvis misforstaaelser paa flere punkter, hvad der er ganske forstaaeligt, idet fortællerens

muligheder for overblik nødvendigvis maatte være mere end snævre, selv om han fra sin plads paa hoveddækket har set og hørt ting, som ikke har foreligget for batteriets kanonbesætninger, der kun havde kanonportene at se ud af og hornsignalerne at drage mulige slutninger af.

Jørgen Madsen Bruun fortæller saaledes: »... i forstavnens var der en kanon baade paa batteriet og paa dækket, som var bevægelig til siden (Sic.). NIELS IUEL og SCHWARTZENBERG havde flere gange kredset om hinanden og søgt at give saa mange salver som muligt, nu var stillingen saadan, at SCHWARTZENBERG kom mod NIELS IUEL. Det saa ud til, at en entring ikke kunne undgaas. Da lød chefens kommando: »Sigt efter hans forremers,« — og den ordre skulle efterkommes hurtigt, om det skulle have nogen virkning.

Paa dækket kom Løjtnant Jøhnke hen til kanonen forude, som var den eneste paa dækket, som var i skudlinjen (!). Den dér tjenstgørende underkonstabel (J.M.B.) meldte, at hele hans mandskab var blevet saaret af en granat, som gik gennem skansebeklædningen. Han selv var den eneste, som var sluppet nogenledes fra det. Løjtnanten og J.M.B. hjalp derefter hinanden med at rette kanonen ind og gav fjenden det skud, som satte ild i SCHWARTZENBERG's forremers, hvorefter denne maatte trække sig ud af kampen. Jøhnke gav underkonstabeln haanden, og de lykønskede hinanden til det heldige skud, som de var sikre paa var afgivet af deres kanon«.



SCHWARTZENBERG efter kampen.

Ved underkonstablens afmønstring henvendte Løjtnant Jøhnke sig til ham og beklagede, at han paa nuværende tidspunkt ikke kunne gøre noget for ham, men, tilføjede han: »Kom til mig ved given lejlighed, og De skal faa oprejsning«.

Altsaa — baade Løjtnant Jøhnke (den senere marine-minister) og underkonstabel *Jørgen Madsen Bruun* har været fast overbeviste om, at deres skud havde været det for kampens endelige udfald afgørende, og denne mening har formentlig været den almindelige ombord i NIELS IUEL. Begge har de ved Kongens besøg ombord ventet et paa-skønnende ord, som udeblev, og de er skuffede derover, hvilket de næppe var blevne, saafremt de ikke havde været sikre i deres sag. Muligvis er omtalen ombord af det heldige skud ikke naaet til chefens øre, — hver kanonbesætning havde vel sine større eller mindre oplevelser under kampens tummel at berette om, og denne ene, — og afgørende, — begivenhed er druknet i mængden af indtryk.

Tømrermester Jørgen Madsen Bruun skulle mange aar efter blive hædret for sin deltagelse i kampen den 9. maj.

Som meget afholdt og agtet borger i Vejle og formand for Vaabenbrødreforeningen for Vejle og omegn blev J. M. Bruun den 8. maj 1889 benaadet med Dannebrogordenens sølvkors.

Vejle-aviserne bragte et udførligt referat af den meget højtidelige overrækkelse i byraadets overværelse, og efter denne fulgtes Bruun af Vaabenbrødrene og en stor menneskemængde med musikkorps i spidsen til sit hjem.

Den 21. maj 1889 modtager Bruun fra Kommandør Jøhnke et brev med hjertelig lykønskning til udnævnelsen, — han har ikke glemst sin gamle vaabenfælle, — har maaske endog husket sit løfte om oprejsning fra 25 aar forud, og har medvirket til Bruuns dekoration.

Desværre skulle Jørgen Madsen Bruun kun kort tid have glæden ved den hæder, der var bleven ham til del. Alle-rede samme aar, 1889, afgik han ved døden, knap 50 aar gammel, og Vejle-aviserne giver ham det smukkeste efter-mæle.

I nekrologen anføres: »at det under Helgolandsslaget og efter dette var den almindelige mening, at Bruun, som kanonkommandør ved dækskanon nr. 1 var den, der af-fyrede det meget omtalte skud«. Der maa altsaa have været noget om det.

Er man ved de her anførte omstændigheder kommet spørgsmaalets besvarelse et hanefjed nærmere? Hertil maa siges, at løjtnant Jøhnkes og underkonstabel Bruuns ud-sagn og faste overbevisning ikke kan negligeres. Maaske ramte de som paastaet, — men var det da et *kugleskud*, der formaaede at lave denne ravage og tænde brand i den østrigske fregats mers? Skulle der ikke enten en granat eller en glødende kugle til for at fænge i sejldug og tov-værk, og hvad merset ellers maa have rummet.

NIELS IUELS armering den 9. maj 1864 var 42 kanoner, deraf 12 paa dækket, 30 paa batteriet, og af disse sidste var 8 stykker 18-pundige riflede granatkanoner, alle forladere.

Om der under kampen har været anvendt glødende kugler vides ikke. Saadanne benyttedes normalt kun af batteri-kanonerne, idet transporten af disse kugler fra fyrpladsen, hvor de glødedes, og op til øverste dæk var for lang, og anvendelsen af glødende kugle ved dækskanon nr. 1 tør derfor lades ude af betragtning.

Medens saaledes branden i den østrigske fregats forrejs-ning ikke kan antages at skyldes et kugleskud uden led-sagende gunstige omstændigheder, — f. eks. sprængning af i merset værende geværammunition eller haandgranater, — kunne man tænke sig, at en af de riflede granatkanoner paa batteriet er den rette.

Imidlertid viser fortegnelsen over den til *hver* kanon i skibet hørende ammunition, at der til *samtlig*e kanoner har hørt 100 stykker 30-pundige jernkugler, 5 *stykker granater*, 5 stykker kardæsker og 5 stykker skraasække.

Granaterne var kugle-granater, d. v. s. jernkugler, i hvis hule indre sprængladningen var anbragt, og som var for-synede med træ-brandrør. Dette brandrør vendtes under ladningen indad og tændtes, ved kanonens affyring, af den-nes krudtladning.

Paa Orlogsmuseet findes en saadan kuglegranat, udtaget af SCHWARTZENBERGs skrog og indtil 1918 opbevaret i det østrigske Marinemuseum i Pola. Efter italienernes ind-tagelse af Pola under krigen 1914—18 har disse fjernet gra-naten, og i 1922 blev den overgivet til vor Marine gennem det italienske gesandtskab.

Granaten bærer en inskription, der dokumenterer dens oprindelse og historie. Ca. en femtedel af den er bort-

sprængt, og man kan derved se dens godstykkelse — ca. 30 millimeter — og fængørshullet er bevaret.

Der er saaledes mulighed for at en hvilken som helst af samtlige styrbords kanoner har kunnet afgive granatskud, men fra kanonbesætningerne paa batteriet foreligger der ingen paastand om at have truffet det højtliggende maal — heller ikke fra dæksbesætningerne med undtagelse af løjtnant Jøhnke og Jørgen Madsen Bruun. Det turde være tvivlsomt, om batterikanonerne med kun ca. 800 alens maal-distance har kunnet eleveres tilstrækkeligt højt til at ram-me et maal i ca. 10 alens højde, medens dette let maa have kunnet gøre med de ca. 14 fod over vandlinjen staaende dækskanoner.

Sluttelig rejser sig spørgsmaalet om den efter Bruuns ud-sagn givne ordre: »Sigt efter fjendens forremers« — er den givet eller ikke? Hvad enten den er givet eller ikke vil, i sidste fald, løjtnant Jøhnke efter eget initiativ meget vel have kunnet vælge dette maal i erkendelsen af dettes store brandfarlighed og vanskeligheden ved at slukke en brand i saa stor højde over dækket. Efter *Tegethoffs* egen beret-ning om branden i forrejsningen havde Østrigerne virkelig ogsaa største besvær hermed, da deres trykpumper ikke kunne trykke vandet op i slangerne — og hele fokkemasten brændte ned.

Hvorom alting er — medens man hidtil intet har hørt om, hvem der afgav det heldige skud, som ved disse virk-ninger bidrog til at sætte Østrigernes største fregat — den-gang Europas største og kraftigste — ud af spillet, og me-dens Østrigerne selv intet har oplyst, synes her at være løftet omend kun en flig af det slør, som hidtil har hvilet over denne episode af kampen ved Helgoland den 9. maj 1864.

E. W. Marston

UNDER DANNEBROG, jan. 1940 (forkortet)

Fra Hav og Havn

Sognekirken i Jordrup ved Kolding har faaet kirkeskib, en model af Flaadens sidste sejl-linieskib DANNEBROG. Modellen er lavet af Falck-redder *Arne Petersen*, St. Hed-dinge, der selv sørger for ophængningen. Han er efter-haanden ekspert i modelbyggeri. Han har tidligere bygget tre modelskibe, der hænger i kirker i henholdsvis Hurum i Norge, Herfølge og Himlingøje paa Sjælland.

Ca. 35 sømil øst for Hestehoved fyr paa Østfalster har fisker Tage Johansen, Stubbekøbing, faaet et 300 aar gam-melt varp-anker i trawlet, som blev flaaet i stykker.

Ankeret blev fisket op fra ca 30 meters dybde. Det har formentlig været anvendt under et søslag, hvor det er ble-vet benyttet til at dreje et orlogsskib i skudstilling. Skibet har senere maattet kappe ankeret for at bringe sig selv i sikkerhed (?).

Ankeret blev bragt ind til Stubbekøbing.

Børsen.

Verdens første turist-undervandsbaad konstrueret af den schweiziske havforsker, professor *Jacques Piccard*, blev i gaar søsat i Monthey ved Genève-søen.

Fartøjet, der kan medføre 40 passagerer, er forsynet med vinduer, saa man kan se ud paa den projektørbelyste hav-bund.

U-baaden kan dykke helt ned paa 1000 meters dybde. Den har faaet navnet MASASCAPHE. Det er hensigten, at den skal være turistattraktion ved den schweiziske nationaludstilling i Lausanne næste aar. Fartøjet vil byde paa enestaaende videnskabelige muligheder, naar den til næste efteraar har udspillet sin rolle som turistattraktion.

Af hensyn til sikker navigering med et stort slæb er det nødvendigt med frit udsyn fra et forholdsvis højt beliggende styrehus, men af hensyn til evt. passage under broer, der ikke kan aabnes, maa styrehuset ikke rage for højt op.

Begge disse krav kan ikke opfyldes, — og dog er det gjort.

Den amerikanske slæbebaad THE MARGARET MATTON — 1800 HK — under bygning i New York skal anvendes til at slæbe og skubbe meget store lægtre gennem de indre amerikanske vandveje, hvor der er mange faste vej- og jernbanebroer.

Hele kommandobrohuset sidder i styreskinner, og naar det ønskes, kan det paa 15 sek. hæves eller sænkes 2 m ved hydraulisk tryk. De elektriske ledninger til manøvrering af skruen, til styring, til ventilation og opvarmning føres gennem bøjelige slanger.

Slæbebaaden vil paa denne maade blive i stand til at passere under broer med mindre end 5 m fri gennemsejlingshøjde.

Navigator.

Det 49-aarige veteranskib SKJELSKØR, der er overtaget af Foreningen til Gamle Skibes Bevarelse, ankom i februar maaned til Langeliniekaen efter en haard sejlads.

Skibet havde været i dok i Nyborg, hvor skibsværftet havde foretaget gratis bundundersøgelse, og hvor reparations- og eftersynsarbejder ogsaa blev udført; det sejlede derefter sydover gennem Storebælt, rapporteredes set fra Kalvehave og Rødvig og anløb samt overnattede endelig i Dragør, hvorpaa SKJELSKØR den næste dags eftermiddag naaede København.

Her skal skibet de næste maaneder ligge i Trangraven, medens det rustbankes og males, inden det i juni maaned skal indsættes paa ruten mellem Bandholm og Sækkjøbing.

Veteranskibsklubben har iøvrigt modtaget god støtte i arbejdet med at bevare det gamle skib, idet f. eks. 2 firmaer hver har givet en ton kul, et ingeniørfirma har tilbudt installation af VHF-anlæg, et rederi giver et radiotelefonanlæg og Københavns Havnevesen et radiopejleanlæg.

SKJELSKØR har kostet ca. 13.000 kr. at erhverve; under den fremtidige rutesejls paaregnes det, at skibet kan have plads til 125 passagerer.

Under 14. februar 1964 er optaget i foreningsregistret som:

Register-nummer 2515: »Foreningen til Gamle Skibes Bevarelse, DANSK VETERANSKIBSKLUB« af København, der er stiftet 25. oktober s. aa. Foreningens formaal er: Ved bevarelse og eventuelt sejlads med skibe, der ellers vil forsvinde i Danmark, at vedligeholde interessen for gamle skibe.



Forenings- Meddelelser

Frederiksberg afd. afholdt en medlemsaften 28/1, hvor den populære Mike fra Søfartsklubben var i vor midte. Det blev en fin aften, hvori mange af vore kammerater deltog, de der ikke kom denne aften, de gik glip af meget.

Svendborg afd. havde genfs. 1/2 i Marinestuen under ledelse af formanden, *Rejnolds Hansen*. I stedet for *Thygesen*, der afgik, indvalgtes maskinmester *Christiansen* i bestyrelsen. Efter at torsken var vederfaret al retfærdighed mødte damerne — og saa var der dans paa dækket.

Silkeborg afd. afholdt genfs. 4/2 med *A. Skorstensaard* som dirigent. Afd.sformanden indledede med at mindes *Villy Kyst*, der havde repræsenteret distrikt 7 — nu distrikt X — i Marineforeningens Hovedbestyrelse paa en udmærket maade gennem flere aar. Formanden refererede aarets begivenheder, bl. a. 50-aars jubilæet og sendemandsmødet i København samt de forskellige begivenheder indenfor afd. Der arbejdes med planer om en tur til Samsø paa Helgolandsdagen 9/5 i forbindelse med den derværende MF-afd.

Beretning og regnskab godkendtes. Da glarmester *Ahlburg* af helbredshensyn bad sig fritaget for sit bestyrelses-hverv, indtraadte suppleanten, maskinmester *K. G. Larsson*, i hans sted, iøvrigt genvalg. *Ahlburg* foresloges og valgtes til æresmedlem, og fra forsamlingens side blev han stærkt hyldet.

Til slut fortalte *Smidt Madsen* minder fra sin tid i fregatten JYLLAND og krydseren HEJMDAL, og der blev sendt blomster til en kammerat paa sygehuset.

Roskilde afd. afholdt genfs. 6/2 i »Kahytten« paa Hotel *Prinsen*, hvor 6 gamle gaster var indstillet til overrækkelse af 25-aars emblemet.

Helsingør afd. afholdt 6/2 et animeret Torskegilde i Marinestuen. Efter spisningen var der filmsforevisning.

Aarhus afd. samledes ogsaa til genfs. 6/2, da den kst. formand var paa rekreatjonsrejse, udtalte sekretæren, *V. Lassen*, nogle varmfølte mindeord over afd.s afdøde formand og medlem af Hovedbestyrelsen, *Villy Kyst*, hvis mangeaarige indsats for Marineforeningen har betydet saa overordentligt meget, især for Aarhus afd. — ogsaa 3 andre afdøde kammerater blev mindet. Afd.s medlemstal er nu 230.

Til ny formand valgtes assistent *Knud J. Birthin* med overbetjent *V. Lassen* som 1. viceformand og fjernvarmestemester *A. B. Amdissen* som 2. viceformand; frisørmester *Frank Sørensen* overtog kassererposten. Der blev uddelt 40-aars emblemet til: skibsfører *E. Andersen*, afd.s tidl. formand, maskinmester *L. Dørr*, direktør *Hans Nielsen*, inspektør *O. Andersen*, rejseinspektør *K. A. Knudsen* og chauffør *A. P. Ringsborg*.

Odense afd. afholdt genfs. 11/2 som traditionelt blev indledet med en skafning.

Kongens Lyngby afd. mødte til den aarlige genfs. i »Lottenborg« 13/2. Af regnskabet fremgik, at afd. i sit særlige fond til iklædning af GEORG STAGE-drengene m. m. nu har en bankbeholdning paa over 3000 kr.

Formanden og *K. Herløv Larsen* genvalgtes, og *Chr. Jørgensen* afløste *Vald. Olsen*, der ikke ønskede genvalg.

Københavns afd. afholdt sin 50. ordinære generalforsamling 13/2.

Efter flaghejsningen, og Kommandørkaptajn *Kai Hertz* var blevet valgt til dirigent, aflagde formanden sin aars-

**Marineforeningens mange
medlemmer
kendes paa naalen med**



Faas paa hovedkontoret
eller gennem afdelingen.

beretning ved først at mindes de kammerater, der var gaaet bort i aarets løb, og kom derefter ind paa kammeratskabsfesten i »Lorry« i forbindelse med sendemandsmødet, ligesom han gav en udførlig redegørelse for aarsagen til det store underskud, denne fest havde givet afdelingen. Der var efter beretninge livlig diskussion.

Beretningen og regnskabet, som ogsaa gav anledning til diskussion, blev énstemmigt godkendt.

De nye vedtægter blev livlig kommenteret, og efter en redegørelse af formanden blev de énstemmigt vedtaget.

Valgene til afdelingens tillidsposter samt forslag til sendemænd til sendemandsmøde 1964 i Odense blev énstemmigt vedtaget.

Under aktuelt, hvor der var livlig diskussion om foranstaltning til nedbringelse af afdelingens gæld, gav formanden en redegørelse for afdelingens 50-aars jubilæum til sommer. Medlemmerne vil blive holdt underrettet gennem bladet. Bestyrelsens sammensætning er nu: Formand, boghandler *O. Reumert*. Næstformand, fabrikant *O. Giørtz*. Kasserer, major *S. Hjulgaard*. Sekretær, overportør *Harry Hellwig*. Værkmester *A. Christensen*. Flyverløjtnant *O. Svane*. Malermester *P. Damkilde*. Maskinmester *E. Fencker*. Varmemester *M. Schnell*.

Skive afd. afholdt sin genfs. 15/2 med god tilslutning. Genvalg. I den paafølgende skafning og dans deltog 40 medlemmer med damer, som alle tilbragte en fornøjelig aften med sang i højt humør.

Bogense afd. samledes til genfs. 15/2. Afd.s-formanden mindedes de i aarets løb afdøde medlemmer: Mekaniker *H. Møller Madsen*, Sørslev, og mejeribestyrer *Kristian Larsen*, Bogense. Til bestyrelsen genvalgtes formanden, *A. Vestergaard*, og næstformanden *Ejler Petersen*; formanden har ligeledes modtaget valg som suppleant for distrikt VII til Hovedbestyrelsen.

Randers afd.s genfs. fandt sted 15/2 under stor deltagelse. Forinden havde afd.sformanden og 2 bestyrelsesmedlemmer aflagt besøg hos afd.s tidligere formand, overmaskinmester *Fich*, der skulle udnævnes til æresmedlem, en æresbevisning, som han blev meget glad for. Der indløb telegrafiske hilsner fra Aarhus og Silkeborg afd. samt fra *KD de Lichtenberg*, til hvem afd. ogsaa har sendt en lykønskning paa 70-aarsdagen.

Til jul var der uddelt 25 portioner á 50 kr. af foreningens midler — jubilæumsfonden er nu oppe paa kr. 26.000 i obligationer.

Kerteminde afd. afholdt genfs. 17/2, trods storm og sne var Marinestuen stuvende fuld af medlemmer. Beretning og regnskab godkendtes. Til bestyrelsen nyvalgtes skibsfører *Børge M. Jørgensen*, iøvrigt genvalg.

Aalborg afd.s generalforsamling løb af stabelen 19/2 med den normale dagsorden. Næstformanden, taksator *Arne Sørensen*, valgtes til formand, da læge *C. Norden Andersen* efter mangeaarigt og betydningsfuldt arbejde som formand ønskede at træde tilbage, i afskedsgave modtog han et smukt tinkrus. Ved afd.s 47-aars stiftelsesfest var der 3 gamle gutter, der modtog 40-aars emblemet.

Aftenen sluttede med gule ærter og æbleskiver.

Marineforeningens Skyttelav, København, mødte til genfs. 19/2 som sædvanligt til et fint regnskab — man bemærkede en farvepragt i præmieobligationsgaverne: 2 gule og en lilla. Genvalg.

Frederiksværk afd. samledes til genfs. 20/2 med god tilslutning, til ny kasserer valgtes *Axel Mogensen*, iøvrigt genvalg. Det vedtoges at oprette et jubilæumsfond, hvortil bl.a. overskud fra andespil o. l. skal indgaa til imødegaaelse af nogle af udgifterne til 25-aars jubilæet om 5 aar.

Frederiksberg afd. afholdt sin ordinære genfs. i Marinestuen i »Lindekroen« 20/2 — for ret at styrke de gamle gaster til med godt mod at ordne afd.s forskellige problemer var tilrettelagt en skafning med gule ærter o.s.v.

Viborg afd. kunne mønstre 30 medlemmer til genfs. 24/2. Afd.sformand *P. Vindum* aflagde en udførlig beretning, der ligesom det oplæste regnskab blev godkendt. Genvalg. Det vedtoges at give et årligt bidrag til »Foreningen fregatten JYLLANDs venner«.

Esbjerg afd. holdt genfs. 27/2, hvor formanden indledte med at mindes de afdøde medlemmer, medens medlemmerne rejste sig og iagttog 1 minuts stilhed. Genfs. var i modsætning til tidligere aar ret velbesøgt, og foreningens problemer blev indgaaende drøftet. Bestyrelsesmedlemmernes antal blev nedskåret fra 7 til 5 mand: *Knud Schrøder*, formand, fiskeriinspektør *K. Bøhne*, kasserer, købmand *H. B. Mathiasen*, sekretær, samt restauratør *Haahr Nielsen* og isenkræmmer *Niels Mathiesen*.

Holbæk afd. afholdt genfs. 27/2 — til formand i stedet for afdøde skibsbygmester *Anton Nielsen* valgtes ingeniør *H. Dahlgard*.

Helsingør afd. samledes til bankospil i Marinestuen 29/2 med paafølgende bal.

Hørsholm/Rungsted afd. afholdt genfs. 2/3 med godt fremmøde. Inspektør *O. Møgaard* og murer *Ole Andersen* afgik efter ønske, nyvalgt blev blikkenslager *Bent Petersen* (kasserer) og tømrer *Ole Petersen*.

Horsens afd.s genfs. fandt sted 3/3 efter forudgaaende torskespising. Civilingeniør *O. A. Andersen*, Vissinggaard, modtog 40-aars emblemet og 2 mand, mejeriejer *H. Jensen* og autoforhandler *N. Rose*, fik overrakt 25-aars emblemet. Under *Evt.* drøftedes bl. a. fregatten JYLLAND; fra et medlems side foresloges, at afd. skulle vise sagen interesse ved en indsamling blandt de tilstedeværende; resultatet blev 133 kr.

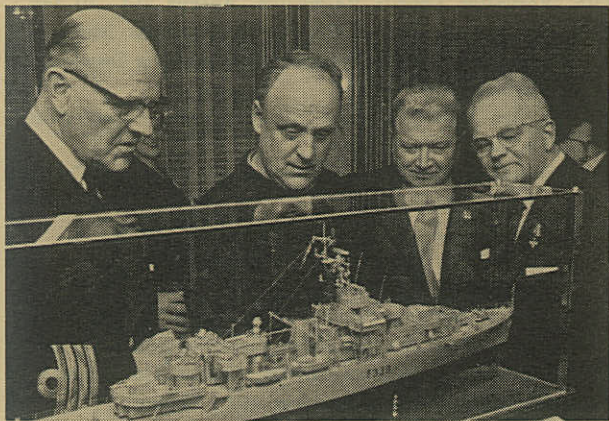
Padborg/Graasten afd. indvalgte paa sin genfs. 3/3 forretningsfører *Egon Larsen*, snedker *Christian Jørgensen*, begge Padborg og montør *Egon Barfeldt*, Graasten, i bestyrelsen, som har depotbestyrer *Peter Matthiesen* som formand.

Glostrup/Taastrup afd. afholdt medlemsmøde 5/3, hvor Orlogskaptajn *Bilde Jensen* holdt et fortræffeligt foredrag om flaadens i dag og viste de nyeste film om flaadens.

Randers afd. fejrede 7/3 sit 45 aars jubilæum under stor festivitas, hvis højdepunkt var afsløringen af dykker *Aage Hansens* overordentlig fine og nøjagtige model af Randers bys adoptivskib fregatten NIELS EBBESEN, som nu er under ophugning i Odense. Afsløringen blev foretaget af Kommandør *J. A. Schou*, fregattens første chef, som i sin tid fremsatte tanken om, at orlogsmanden skulle adopteres netop af Randers by, en tanke som saavel byen som dens marineforeningsafdeling saa fuldtud levede op til. Borgmester *S. Thingholm* roste den smukke model af adoptivskibet og det gode samarbejde mellem by og marineforening i denne sag som saa mange andre ting. Alle var fuld af beundring over *Aage Hansens* smukke og minutøse arbejde — som alene repræsenterede omkring 2000 arbejdstimer, en dygtig og smuk indsats. Ved middagen holdt afd.sformanden, frisørmeester *P. Schytte Hansen* en meget smuk festtale, hvori han med sin egen ungdomstid som baggrund hyldede Randers by og takkede for det gode samarbejde ved adoptionen af NIELS EBBESEN, den første af sin art herhjemme. Ogsaa *Aage Hansen* — »Bamse« kaldet mellem venner — fik en varm tak for det smukke minde, han havde givet til Marinestuen i Randers.

Afd.s æresmedlem, bødkermester *Schmidt*, der var med ved afd.s stiftelse for 45 aar siden, havde ogsaa ordet, og flere æres- og jubilæumstegn blev uddelt, saaledes 40-aars emblemet til forvalter *Carl Ovesen* — det blev en smuk og stemningsfuld fest, som sluttede med en dans.

Randers afd. har ogsaa haft et andet skib udrustet under sin stander, idet den aarlige »Fastelavnsbaad« paa sit krydstogt gennem byen har indbragt 2500 kr., hvilket beløb deles mellem afd. og byens 180 aar gamle Skipperlav.



Den 1ste skibschef, modelbygmesteren, borgmesteren og afdelingsformanden beundrer modellen af fregatten
NIELS EBBESEN.

Frederiksværk afd. markerede 7/3 sin 20-aars fødselsdag ved en meget smuk fest med god stemning fra først til sidst. Blandt deltagerne saas medlemmer fra Birkerød, Hillerød, Gilleleje, ja, endog fra Hundested. Byens borgmester, *Thøgersen*, med frue deltog som medlem, og orlogskaptajn *J. K. Olsen* var naturligvis ogsaa med. Som gaver modtoges en model af en engelsk u-baad, lavet og skænket til Marinestuen af et af de yngre medlemmer; afd. fik ogsaa et kobberstik og en dirigentklokke blev givet af formandens frue, og endelig havde »Danielsen« hele bilen fuld af smukke, blomsterpyntede sæbegaver — det var en god aften.

Kolding afd.s genfs. fandt sted 10/3 med indledende angreb paa nogle gule ærter med tilbehør. Det oplystes af afd.sformanden, at man havde arbejdet paa at faa Kolding by til at støtte en anmodning til Søværnet om fadderskab til et orlogsfartøj, hvilket byen dog paa nuværende tidspunkt ikke kunne gaa ind for. Der har været god tilgang af nye medlemmer, medlemstallet er nu 108. Genvalg.

Kongens Lyngby afd. samledes paa H. M. Kongens fødselsdag traditionsmæssigt til møde i Marinestuen med filmforevisning og kammeratlig samvær paa programmet. Afd. har modtaget indbydelse til at deltage i sin venskabsafdeling indenfor FLOTTANS MÅNs 25 aars jubilæum i Halmstad den 14/3.

Varde afd. afholdt genfs. i Marinestuen 11/3 under ledelse af blikkenslagermester *Wyrfel*. I sin beretning omtalte formanden, ismester *Andersen*, festlighederne paa Dybbøl 17.—18. april. Genvalg. Efter generalforsamlingen gav damerne møde og deltog i fællesspisningen.

Københavns afd. fandt under sin Marinestues ombygning husly i *Frederiksberg* afd.s Marinestue i »Lindeskroen« til sit møde 12/3. Marineforeningens landssekretær, *Hommens de Lichtenberg*, holdt et foredrag om personlig indsats i krigen 1864 og fortalte om fyrskipper *Peter Johan Larssens* begivenhedsrige liv — ikke mindst hans indsats som frivillig

artillerist paa Dybbøl, mineekspert i Allsund og baadfører ved det Aarøeske Stregfkorps i 1864. Det overordentlig levende og interessante foredrag var ledsaget af nogle billeder fra den gamle kaptajns afvekslende levnedsløb.

Københavns afd. har i aarets første maaneder haft en tilgang paa 5 nye medlemmer.

Efter en større forandring er Restaurant »Kongens Have« igen aabnet, hele det indre er forandret, der er malet og tapetseret, og der er lagt nyt gulv. Alle ting i Marinestuen har været nede, er blevet rengjort og paany anbragt paa plads. Saa nu kan man igen gaa i »Kongens Have«, nyde fru *Bros* gode mad og hygge sig i Marinestuen.

Gentofte afd. afholdt møde 12/3, hvor Orlogspræst *H. Rørskou* fra Søværnets Eksercerskole i Avderød fortalte om sine oplevelser og viste lysbilleder fra tjeneste som orlogspræst i Grønland. Til foredraget var indbudt to mødre til orlogsgaster, for at de skulle høre lidt om deres sønners liv i den blaa bluse.

Helsingør afd. afholdt genfs. 19/3. Efter generalforsamlingen var der skafning: denne gang var det en god gang skipperlobeskoves.

Præstø afd.s genfs. fandt sted 24/3 med Kaptajnløjtnant i Marinehjemmeværnet *P. B. Olsen* som dirigent, mødeprocent ca. 40. Afd.sformanden, Revisor *Maintz*, oplyste i beretningen, at Præstø byraad for 2. gang havde afslaaet at medvirke til adoption af et mindre orlogsfartøj, end ikke ved et uforbindende møde om sagen sammen med Marineforeningens formand kunne byraadet lade sig repræsentere — formandens stærke kritik heraf hilstes med bifald. Det vedtoges at søge oprettet en passende Marinestue. I anledning af afd.s 20-aarige bestaaende var modtaget forskellige hilsner, ligesom Hovedbestyrelsesmedlem *Einar Nielsen*, Næstved, var til stede. Afd.s økonomi er god, hvad der skyldes den gode tilslutning til arrangementerne.

Glostrup/Taastrup afd. fejrede den 2/4 med en festmiddag i »Kahytten«. Historikeren *Eivind Tofte* holdt et instruktivt og interessant foredrag om begivenhederne omkring 1801.

Silkeborg afd.s medlemmer var 4/4 indbudt til teateraften, hvor Odder amatørteater opførte »Du kan ikke tage det med dig« — og efter forestillingen var der dans.

Silkeborg afd.s udflugt til Samsø paa Helgolandsdagen sker med skib fra Hou 9/5 kl. 1930 med overnatning paa hotel, bustur paa øen formiddag og eftermiddag, frokost m. m. — retur til Hou 10/5 kl. 2100. Tilmelding til formanden senest 20/4 pr. tlf. Silkeborg 1292.

Regnskabet for 1963 for det af Marineforeningens *Godthaab* afdeling stiftede »Kommandør de Lichtenbergs Fond«, hvis formaal er at yde hjælp til unge grønlanderes sømandsuddannelse paa skoleskibene GEORG STAGE og DANMARK eller paa sømandsskoler udviste en samlet indtægt paa kr. 21.263 — mod en renteudgift paa kr. 89. Det maa siges at være et straalende indtryk af den interesse, der i Godthaab er udvist for dette uddannelsesfond, resultatet er ganske imponerende efter fondets kun 1¼ aars eksistens.

Har du tænkt over — at der i

Marinehjemmeværnet

ogsaa er plads til alle gamle orlogsgaster —

Marineforeningen gratulerer

- 30/11 Arbejdsmand *G. F. Pofler*, Aarhus afd., 60 aar.
 13/12 Maskinmester *J. K. Olsen*, Holbæk afd., 60 aar.
 1/1 *S. T. Nymark*, Horsens afd., 60 aar.
 9/1 Direktør *N. B. Knudsen*, Mørkøv, Holbæk afd., 70 aar.
 2/2 Skolebetjent *E. Norgaard*, Nakskov afd., 50 aar.
 2/2 *H. Gottlieb Johansen*, Københavns afd., 65 aar.
 5/2 *H. C. Jensen*, Københavns afd., 50 aar.
 18/2 Kaptajn *R. J. Sørensen*, Københavns afd., 70 aar.
 20/2 *C. Chr. Petersen*, Københavns afd., 65 aar.
 28/2 Farvehandler *S. Uldall*, Holbæk afd., 50 aar.
 4/3 *K. P. Jensen*, Horsens afd., 70 aar.
 11/3 *Arthur A. Hansen*, Københavns afd., 85 aar.
 14/3 *Peter J. Gravholt*, København, Kongens Lyngby afd., 65 aar.
 17/4 Blikkenslagermester *J. M. Sørensen*, æresmedlem af Skive afd., 85 aar.
 19/3 *E. Hornsleth*, Horsens afd., 50 aar.
 24/3 *Christian A. Thøgersen*, Københavns afd., 60 aar.
 29/3 *A. Frydenholm*, Horsens afd., 65 aar.
 3/4 *Helge Johansen*, Kongens Lyngby afd., 50 aar.
 4/4 Fabrikant *O. Giørtz*, næstformand i Københavns afd., 70 aar.
 8/4 Bogbindermester *C. Christensen*, Københavns afd., 70 aar.
 9/4 *I. Christensen*, Horsens afd., 65 aar.
 19/4 Købmand *Ferdinand Jensen*, Herrestrup, æresmedlem af Holbæk afd., 90 aar.
 22/4 Købmand *E. Møller*, tidl. mangeaarig formand for Marineforeningens Skyttelav, København, 75 aar.
 6/5 Maskinmester *H. K. Christensen*, Glostrup/Taastrup afd., 70 aar.
 6/5 Tjener *P. Nielsen*, Glostrup/Taastrup afd., 60 aar.
 12/5 Bankdirektør *Kn. H. Hansen*, Glostrup/Taastrup afd., 50 aar.
 17/5 Fuldmægtig *H. W. Madelung*, Nakskov afd., 50 aar.
 17/5 Lokomotivfører *P. K. Petersen*, Københavns afd., 50 aar.
 20/5 Opsynsmand *Chr. J. Thuesen*, Snogebæk, Bornholms afd., 75 aar.
 20/5 Depotejer *G. W. Brun*, Holbæk afd., 60 aar.
 23/5 Rentier *A. H. Ahlborg*, æresmedlem af Silkeborg afd., 70 aar.
 23/5 Forvalter *Laurits Rasmussen*, Aarhus afd., 70 aar.
 25/5 Forretningsfører *E. Semberg*, medlem af Marineforeningens Hovedbestyrelse og mangeaarig formand for Nakskov afd., 60 aar.
 26/5 Fisker *Ejner Petersen*, Stenbæksholm, Næstved afd., 60 aar.
 2/6 Maskinmester *Sv. Aa. Frederiksen*, Glostrup/Taastrup afd., 60 aar.
 3/6 Fabrikant *K. V. Holm*, Aarhus afd., 70 aar.
 5/6 Glarmester *Georg Harry Worm*, Københavns afd., 80 aar.
 6/6 Montør *Gregers Larsen*, Københavns afd., 60 aar.
 10/6 Konsul *J. P. Baagøe Riber*, Svendborg afd., 80 aar.
 16/6 Fuldmægtig *Søren Sørensen*, Aarhus afd., 50 aar.
 19/6 *Ingemann Larsen*, Randers afd., 75 aar.
 29/6 Ekspeditionssekretær *Erik Thomasen*, Aarhus afd., 50 aar.
 1/7 Skibsfører *Rasmus J. Kræmmer*, Helsingør, Svendborg afd., 90 aar.
 3/7 Mejeriejer *H. Himmelstrup*, Nakskov afd., 50 aar.
 7/7 Forp. *Jens Haarup*, Engesvang, Silkeborg afd., 60 aar.
 17/7 Stationsmester *Kaj Møllerup*, Københavns afd., 60 aar.
 17/7 Pantefoged *Sv. Vagner Nielsen*, Aarhus afd., 50 aar.
 18/7 Værkfører *Knud Chr. Jensen*, Næstved afd., 60 aar.
 19/7 Formand *Viktor E. Juhlert*, Københavns afd., 75 aar.

Hempel's **ABSENTA**




er den hurtigste og mest effektive LAK- og FARVEFJERNER, der på rekordtid opløser selv gamle og tykke farvelag.

ABSENTA skal efter påstrygningen arbejde i 5-10 minutter, hvorefter man med en spartel let kan fjerne de opløste lag farve.

ABSENTA fjerner alle olie- og lakmalinger, alkydemailler, skibsbundmalinger, klare lakker og gulvlakker m.v.

ABSENTA er let at anvende - er ikke brandfarlig - angriber ikke træ og metal.

Undgå blæselampen og dens ulemper - lad ABSENTA gøre arbejdet - berømt for sin virkning.

T. C. Hempel's Skibsfarve-Fabrik A/S

- 20/7 Vognmand *Frits C. E. N. Ostermand*, Københavns afd., 75 aar.
 23/7 *S. M. Petersen*, Horsens afd., 50 aar.
 24/7 *C. Bech*, Horsens afd., 60 aar.
 26/7 Fhv. chauffør *A. P. Ringsborg*, Aarhus afd., 80 aar.
 29/7 Slagter *O. Heintz*, Københavns afd., 70 aar.
 30/7 Repræsentant *Aksel E. Jensen*, Aarhus afd., 60 aar.

Skibsfører *Kjerulf*, tobaksfabrikant *Ejner Halberg*, købmand *P. C. Hansen*, Thuro, og købmand *H. Christian Staugaard*, alle i Svendborg afd., har i aar været medlem af Marineforeningen i 50 aar og direktør *O. Christoffersen*, Randers afd., i 40 aar.

Paa forskellig opfordring skal vedrørende omtale under »Marineforeningen gratulerer« oplyses, at disse meddelelser modtages direkte fra afdelingerne (formand eller sekretær), og de kan udmærket udarbejdes og indsendes forud for et helt kalenderaar, men af hensyn til den redaktionelle indordning i kronologisk orden for hele rubrikken bedes der gjort stort (3 liniers) mellemrum mellem de paa en saadan liste opførte, ligesom en stillingsbetegnelse gerne ses anført for at lette identifikationen for bladets læsere. *Red.*



Næstved afd. har ved dødsfald mistet 3 gode medlemmer: Tømrermester *H. Nielsen*, Købmand *Hansen-Nørrekjær* og fhv. Driftsleder *Martinus Nielsen*, Stenbæksholm.

Københavns afd.s livsvarige medlem fra afdelingens første dage, Kommandørkaptajn *N. baron Iuel-Brockdorff*, afgik ved døden 18/3, begravelsen fandt sted i stilhed.

Københavns afd.s mangeaarige medlem, Fabrikant *Knud Lindberg*, i mange aar en højt værdsat formand for Københavns Amatør Sejlklub, som i en aarække virkede som dirigent ved afd.s generalforsamlinger, er afgaaet ved døden.

ÆRET VÆRE DERES MINDE.

Tilgang af nye medlemmer i januar kvartal 1964:

Aalborg 15, Aarhus 8, Birkerød 1, Bogense 1, Bornholm 14, Ebeltoft 11, Esbjerg 3, Fanø 2, Fredericia 1, Frederiksborg 4, Frederikshavn 6, Frederikssund 2, Frederiksværk 4, Gentofte 2, Gilleleje 1, Glostrup 2, Hals 3, Helsingør 6, Herning 3, Hillerød 1, Hirtshals 14, Holbæk 2, Hornbæk 3, Kerteminde 1, Kolding 1, Kgs. Lyngby 4, København 4, Lemvig 8, Marstal 2, Nibe 2, Nykøbing F. 1, Nykøbing S. 2, Næstved 3, Odense 3, Præstø 1, Randers 6, Ribe 2, Ringkøbing 2, Roskilde 3, Silkeborg 3, Skagen 18, Skive 4, Skjern 4, Svendborg 11, Søllerød 3, Tønder 6, Varde 1, Vordingborg 2, ialt 208 medlemmer

Samtidig er udmeldt 171 medlemmer, altsaa + 37.

Sø-Skæmt

En lille nyfigen sardin svømmer i Middelhavets blaa vande sammen med sin mor — da møder de en neddykket undervandsbaad:

»Hvad er dette, mor?«

»Aah, det er blot en daase mennesker —« svarede den gamle sardin.



I gamle dage betaltes maden til »de kgl. katte« paa Holmen af det særlige »Siouerfond« — *Sjover* var betegnelsen for løst antagne arbejder, som antoges, naar man var i nød for arbejdskraft, smgl. *at sætte flaget i sjov* = at surre nationsflaget sammen paa midten med nogle garn, for at give det et ualmindeligt ydre (timeglasfacon) for derigenem at vække opmærksomhed som *nødflag*. Oprindelig var *Sjover* altsaa ikke et ord i nedsættende betydning.



Nye tider er kommet til Det sydfynske Øhav. Et lille hotel paa en af øerne er sat smukt i stand, beredt til at modtage turister i stimer.

En gæst havde en bekendt til frokost. Sammen spiste de bl. a. en daase sild, der paa spisekortet stod til fire kroner. Paa regningen var silden opført til otte kroner. — Der staar fire kroner paa spisekortet, sagde gæsten.

— Jo, men de har været to om at spise den, svarede værten.

Marineforeningens Sangbog

Da oplaget af Marineforeningens sangbog længe har været opbrugt, har Hovedbestyrelsens forretningsudvalg ladet foretage en revision af den nuværende sangbogs indhold samt indhentet tilbud paa trykning af et nyt oplag.

Da der har været mange forespørgsler efter sangbøger, anmodes de afdelinger, der er interesseret heri, om snarest at indsende bestilling til hovedkontoret paa det antal sangbøger, de maatte ønske. Disse oplysninger vil være af betydning ved fastsættelse af oplagets størrelse, det kan oplyses, at bogens sætning er iværksat, hvorfor saadanne bestillinger maa være hovedkontoret i hænde inden 15/4. Da prisen er afhængig af oplagets størrelse, kan den paa nuværende tidspunkt kun skønnes at ligge omkring kr. 2,50 pr. eksp.

Bestilte sangbøger vil til sin tid blive tilsendt afdelingerne pr. efterkrav.

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad

Teglgaardshaven . Tlf. 1986

Nymonterede værelser med rindende vand

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Tlf. 3 00 30

VILLY KYST GLARMESTER

TELEFON 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 — Aarhus

Aargang 8968/1928

AARHUS MASKINFABRIK

Telf. 3 67 44

Kraner — gravemaskiner og transportanlæg

A/S AARHUS FLYDEDOK

og MASKINKOMPAGNI

Tlf. 3 40 00



Han kan ikke regne ud, hvor Marineforeningen skal holde sit næste Sendemandsmøde?

BORNHOLM**Skibsproviantering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. HaagenzenJUVELER, GULDSMED & GRAVØR
St. Torv 8 - Telf. 270**ESBJERG****Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & SønVAADBINDERI OG TOVØRRENER
ESBJERG**»Hotel Spangsberg«**Mødested for marineforeningens
medlemmer

ESBJERG Tlf. 1753 - 1754 - 1755

Jensen & Lauridsen

Skibsbyggeri

ESBJERG TLF. 2053

FREDERIKSHAVN**ELECTRA ¹/_s**

Elektroinstallatørfirma

Danmarksgade 38 Frederikshavn Tlf. 239

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Tlf. 63 Frederikshavn

P. CONRADSEN

Teknisk maskinforretning

SKIBSARTIKLER — OLIE TLF. 900

Einer Sørensen

STEVEDORE

Havnegade 11 - Telf. 932 - Frederikshavn

FYN

AKTIESELSKABET

SVENDBORG**SKIBSVÆRFT****Carl Antonsen**

Guld- og sølvmed

N. Due-Petersen**& Kryger INGENIØRER**

Telf. 118 (3 ledn.) Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

»VIOLA« Telf. 74

Carlsen & Aaens Vaadbinderi

Hirtshals — Tlf. 180

VAAD - TRAWL OG TOVVÆRK

Hurtig reparation

Levorsen & Jørgensen

Lys-kraft-skibsinstallation-ekkolod

Betjening dag og nat — Tlf. Hirtshals 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Kolding Rugbrødsfabrik**

P. B. KLAABORG

Telf. 58 - 569

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**MORSØ STØBEGODS**

Nykøbing Mors

AKTIESELSKABET

N. A. CHRISTENSEN & CO.
Kongelig hofleverandør**RANDERS**

AKTIESELSKABET

Bryggeriet „Thor“

RANDERS

Chas. MortensenSEJL, PRESENNING, FLAG OG
TELT FABRIK

Randers

Telf. 529

ROSKILDE

Under Deres besøg i Roskilde bør De ikke undlade et besøg i den interessante marinestue

Hotel Prinsen

Algade 13, Roskilde, tlf. 10 - 811

SKAGEN**Oscar Skougaard**

Aut. installatør

Tlf 41345

Skibradio, sendere og pejleanlæg

Sejl, flag og presenninger

Sejlmager Alex Jørgensen

Skagen

Tlf. 41423

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v/ Albert Steen - Telf. 57

VEJLE^A/_s Vejle Mælkekompani

Vedelsgade 85 - Tlf. 335 - 336

Udgivet af »Marineforeningen«. — Redigeret af G. Honnens de Lichtenberg.
Marineforeningens hovedkontor, Havnegade 55, København K., ekspeditionstid
daglig kl. 13—16, lørdag undtagen. Telf. PA 2886. Postkonto nr. 1608.
Annonceekspedition: Amaliegade 22, Kbhvn. K., Central 611, Postkonto 3253.
Holbæk Amts Bogtrykkeri, Holbæk.

MEDELEM AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

